

1970
A

ADALET DERGİSİ

ADALET BAKANLIĞINCA
AYDA BİR YAYINLANMAKTADIR

SULH VE İBRA

Yazan : Ali Himmet BERKİ

GİRİŞ :

Hukukî ihtilâflarda ; Sulh, muhtelif mahiyyet arzeden, İbra bir hak-
kî iskat eyleyen birer muameledir.

Herhangi bir ihlilâf ve davaya son vermek bakımından, hukuk usul
muhakemelerinde de bahis mevzuu olurlar.

Sulh ve İbra ; mahiyyetleri, şart ve hükümleri itibarile müstakil ola-
rak tetkika ihtiyaç gösteren birer mevzudur. Bunun içindir ki, bundan
evvelki medenî kanunumuzda, bir kitap halinde izah ve tanzim olunmuş-
tu, bu günkü medenî kanunumuzda yer almamıştır, yalnız borçlar kanu-
nu ile usulü muhakemede ve bazı hususî kanunlarda bu tabirlere tesa-
düf olunur.

Medenî kanunda sulh ve ibranın mahiyyet, şart ve hükümlerinden
bahis edilmemesi, mehazî olan İsviçre medenî kanununda olmadığından-
mıdır, yoksa lüzûm görülmediğindenmidir ? mehazde olmadığından ola-
caktır, çünkü, bir hayli meseleleri ihtiva eden sulh ve ibranın müstakil
bir bahis olarak izah ve tanzimi lâzımdır, tatbikatta görülen yanlış an-
layışlar bu lüzümü teyit eder.

Sözü uzatmamak için misaller vermeye ihtiyac göremiyorum, yalnız
avukat ve hâkimlerimiz için tetkike vesile olmak için ilmi ve kazaî içti-
hatlara istinaden sulh ve ibranın mahiyyetlerini, şart ve hükümlerini,
muteber olan ve olmayan sulh ve ibra hakkında mutalâalarımı arz ile
iktifa edeceğim. Sulh ve ibra ayrı ayrı şeylerdir.

SULH ; bir akit ve İBRA, borçlunun zimmetini borç ve haktan beri
kılmaktır, biraz sonra izah olunacağı veçhile sulh, bazan ibrayı tazam-
mun eder.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HÜKÜMETE KARŞI ŞİDDET veya MUKAVEMET

1000—Burada, **Kamu idaresine**—Autorité publique—karşı «şiddet—violence—veya «**mukavemet**—resistance—cürümleri bahse konudur. Nitekim kanunumuzun 8. Bölümünün karşılığı olan italya 1889 ceza kanununun bölüm başlığı (Kamu idaresine karşı şiddet veya mukavemet—Del la violenza et della resistenza all'autorita adını taşımaktadır. İtalyan kanunu dilimize çevrilirken, «**Kamu idaresi**» yerine «Hükümet deyimi kullanılmıştır. Aynı kavram için **Alman** ceza kanununda (m. 113—119—Kamu idaresine mukavemet), **Fransız** ceza kanununda (m. 209—220—Kamu idaresine mukavemet, itaat-sizlik ve diğer kusurlu hareketler), **İsviçre** ceza kanununda (m. 285—286—Kamu idaresine karşı suçlar) ve **İtalya** 1930 ceza kanununda ise (m. 336—339—Kamu idaresine karşı fertlerce işlenen suçlar) deyimleri yer almıştır.

a — **Kamu idaresi**, kamu kuvvetini kullanan kamu makamlarıdır (1).

Kanunun amacı, burada, kamu görevi yapan memurdan ziyade, kamu faaliyetlerini korumaktır. Herkesin kamu faaliyetine saygısını temin ve kamu görevlerini bozmaya yönelen fiilleri önleme, devlet düzeni için, zaruridir. (2). Nitekim bu Bölümde yer alan cürümler (Devlet idaresine karşı işlenen suçlar) dandır. Kısaca, burada, kamu idaresi itibarının saldırlara karşı korunması söz konusudur (3).

b — Kamu idaresine karşı şiddet veya mukavemet ile Devletin Anayasa temel nizamlarını bozma fiilleri (Anayasayı ihlâl), hedefleri ve nitelikleri bakımından, bir birinden ayrı suçlardır. Kamu idaresine karşı şiddet veya mukavemetin mağduru devlet memuru veya resmi meclisler üyelerinden biri olduğu halde, Anayasa temel nizamlarını bozmada hedef, topyekum «kamu idaresi» dir. Bunlardan birinci takım fiiller (Devlet idaresine karşı işlenen cürümler) den olduğu halde, ikinci takım fiiller (Devletin şahsiyetine—Devlet kuvvetlerine karşı cürümler) dendir (4).

c — Bu bölümde, kamu idaresine karşı şiddet veya mukavemetin türlü şekilleri yer almıştır. Bunlardan (Kamu görevlisine karşı bir kimse tarafından şiddet 254. maddede), (Adli, siyasi veya idarî bir heyete

- 1) LOGOZ, Commentaire du Code Pénal Suisse, II, P. 655, n. 1
- 2) GARRAUD, Tarité théorique et Pratique du Droit Pénal, IV, No. 1600
- 3) MANZINI, Trattato di Diritto Penale Italiano, V, No. 1516
- 4) MAZINI, V, No. 1516, P. 260.

ziyade kimselerden kurulu bir topluluk meydana getirenlere hüküm olu-
nacak ceza üç aydan üç yıla kadar hapsi olacaktır.

a — Silâh kavramı evvelce açıklanmıştır.

C. II, No. 743, sh. 312)

b — Ayrıca, fiil, bir bakana karşı işlenirse kesilecek ceza yarı nisbe-
tinde artırılır (m. 258 f. 5).

1013 — Cezadan Muafiyet

Bahse konu topluluğa katılanlar, hükûmetin emri ve ihtarı üzerine
dağılırsa, kendilerine ceza verilmez. f. 2

a — Burada, «dağılmak» tan maksat, topluluğun «kediliğinden»
dağılmasıdır. Faillerin nedâmeti, kanunî muafiyette hareket noktası ola-
rak kabul edilmiştir. Zira nedâmet cürmün işlenmesini önlediği için ce-
zadan muafiyete değer görülmüştür (33).

b — Failleri, cezadan muaf kılan nedâmet, sadece, sözü geçen cü-
rümlerden birini işlemek için kurulan topluluğa katılanların fiillerin-
den dolayı olup faillerin, bunun dışında «ferden ve şahsen» işlemiş olduk-
ları fiillere tesiri yoktur. (34).

c — Muafiyetten faydalanmak için topluluktan çekilmek yeter ol-
mayıp topluluğun tam dağılması lâzımdır (34).

d — Hükûmetin emir ve ihtarının ne şekilde olacağı kanunda gös-
terilmemiştir. İhtar her hangi bir vasıta ile ve her hangi bir şekilde ya-
pılabilir. Yeterki emir ve ihtar suç topluluğuna katılanlara ulaştırılmış
veya duyurulmuş olsun (35).

Memura Mukavemet

Madde, 258 - Bir memura veya ona yardım edenlere memuriyetine
ait vazifeleri ifa sırasında cebir ve şiddet veya tehdit ile mukâvemet eden
kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezasile cezalandırılır.

Eğer fiil, silâhla işlenmiş ise hapis cezası iki seneden üç seneye ka-
dardır.

33) GARRAUD, Traité, III, No. 1234, p. 601

34) GARRAUD, III, No. 1234, p. 599, IV, No. 1618, p. 529

35) GÖZÜBÜYÜK, Açılama, Cilt II, No. 666 sh. 229

b — Memurun yetkisini aşarak veya keyfi hareketlerle mukavemete sebebiyet vermesi, hallerinde ceza azaltılabilir veya kaldırılabilir.

A — **Failin**, fiili, **kendisini** veya **akrabasını** haptisten veya tevkiften **kurtarmak** maksadile işlenmesi halinde, ceza indirilir. m. 258 f. 3

Kanun böylece, Cezayı azaltıcı özel bir sebep kabul etmiştir. İnsanların kendilerini veya akrabalarını koruma tabii duyguları vardır.

a — Memura mukâvemet, yalnızca ve doğrudan doğruya kendisini veya yakınlarından birini hapis veya tevkiften kurtarmak amacı ile işlenmiş olmalıdır.

Azaltıcı sebep, sadece, memura mukavemet suçu için uygulanır ve fakat mukavemet ile birlikte işlenen diğer suçlar için tatbik edilmez (54) Nitekim Yargıtay bir kararında (mukavemetin kendisini hapis veya tevkiften kurtarmak için olmayıp kaçak orman mallarını vermemek için yapılmış bulunması sebebiyle 258. maddenin 3. fıkrası uygulanamaz) denilmiştir (55).

b — Memura mukavemet, **o anda hapis veya tevkifine** teşebbüs edilmiş olan kimse tarafından ya kendisinin veya akrabasından birinin bu durumdan kurtarılmasını temin maksadına matuf olmalıdır. Buna göre, kendisine mukavemet edilen memurun yaptığı muamelenin dayandığı kanunda, mukavemete konu olan fiiller hapsi veya tutuklanmayı gerektirmelidir. Aksi halde, fail için ceza indirimi yapılamaz. Nitekim **Yargıtayın** bir içtihadı birleştirme kararında (çiftçi mallarına zarar veren hayvan sahiplerinin hapis veya tevkif edilebileceklerine dair «çiftçi mallarını koruma kanununda bir hüküm mevcut olmayıp yalnız zararın tazmin ettirileceği söz konusu olmasına göre 258. maddenin 3. fıkrasının uygulanması yolsuzdur) denilmiştir (56).

c — Ceza kanunu uygulamasında, kimlerin akraba sayıldığı TCK. nun 259. maddesinde gösterilmiştir. (Bu madde açılammıza bak).

d — 258. maddenin 3. fıkrasındaki (hapis veya tevkif) tan maksat, hürriyetten mahrumiyeti gerektiren her türlü muameledir. Nitekim Yargıtay bir kararında (Hapis veya tevkif deyimlerinin kanunî değil ve fakat genel anlamda kullanıldığı, karakola götürülmenin de kapsamına gir-

54) MAJNO, II, No. 1009

55) Y. 4. CD. 20/1/1953 E. 13584 K. 553

56) Y. İçtihadı Birleştirme K. 15/12/1948 E. 5 K. 11

57) Y. 4. CD. 20/11/1951 E 8756 K.

diği) ni kabul eylemiştir (57). Aynı suretle «zabıta nezareti»nin de 3. fıkra kapsamına giren bir hal olduğu içtihat edilmiştir (58).

B — Memurun Yetkisini Aşarak veya keyfi hareketlerle mukavemete sebebiyet vermesi halinde, ceza indirilebileceği gibi tamamen de kaldırılabilir. f. 4

Bu fıkra İtalya 1889 ceza kanununun 192. maddesinden alınmıştır. Ancak dilimize çevrilirken önemli biryanlılık yapılmıştır. Bu yanlışlık kanunumuza fıkra olarak alınan hükmün kapsamına ilişkindir.

258. maddenin 4. fıkrasındaki (Memur haiz olduğu salâhiyet hududunu tecavüz ederek veya keyfi hareketlerle bu muameleye sebebiyet vermiş ise) nin aslı «**Yetki sınırlarını keyfi muameleleriyle aşarak fiile sebebiyet vermiş ise** Con atti arbitrari'i limiti delle sue attribuzioni.» dir. Cezayı azaltan veya kaldıran böyle bir hüküm, müdafaa hakkının bir neticesi olarak, kabul edilmiştir. Hakkı şiddet yoluyla ihlâl edilmekte olan herkes aynı nitelikteki şiddetle o hakkını savunması meşrudur (59). Bu hüküm, kamu idaresile fertler arasındaki münasebetlerde ve devlet faaliyetinde ferdi hürriyetlerin teminatıdır (60).

a — Cezayı azaltan veya kaldıran keyfi muamelenin şartları

Memurun bir muamelesinin, failin cezasını azaltan veya kaldıran keyfi bir işlem sayılması için şu şartların bulunması lâzımdır:

aa — Mukavemete, memurun keyfi hareketi sebebiyet vermeli;

bb — Mukavemet ile keyfi muamele denk bulunmalı, cc — Failin mukavemet fiili ile memurun muamelesi aynı zamanda olmalı.

aa — **Mukavemete**, memurun **keyfi hareketi sebebiyet** vermelidir. Buna göre memurun keyfi hareketi, failin mukavemetine sebebiyet vermiş olmalıdır. Buna (**Sebebiyet şartı**) denir. Sebebiyet şartı - Nesso di Causalita - failin mukavemetine, doğrudan doğruya memurun keyfi muamelesinin - atto arbitrario - sebebiyet vermesi demektir. (61).

Keyfi muamle - hareket - den maksat memurun yetkisini aşarak yaptığı bir hareket veya işlemdir. Keyfi muamele, haksız olan bir muameledir (62).

58) Y. CGK. 18/9/1944 E. 228 K. 189

59) MAJNO, II, No. 1012

60) MANZINI, Trattato, V, No. 1546, p. 290—291

61) MANZINI, V, No. 1550, p. 297

62) MANZINI, V, No. 1422 II, p. 153

Yönetmeliğin 2 nci maddesinde ise «**teknik eleman**» deyiminden anlaşılacak anlam belirtilmekte ve şöyle denilmektedir :

«Birinci maddede yazılı teknik eleman tâbirinden, **6235 numaralı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanununun** şûmulüne giren yüksek mühendis, Yüksek mimar, mühendis ve mimarlarla, jeoloğ, kim-yager, fen memuru, tekniker ve emsali teknik meslek sahibi olanlar kastedilmiştir.

Yukarıda sayılı mesleklerin icabettirdiği tahsili haiz olmamakla beraber bilfiil teknik işlerde çalışmak suretiyle yetişmiş ve ehliyetleri tesbit edilmiş bulunan kimseler de bu tâbire dahildir» (3).

Yönetmeliğin diğer maddelerinde ücret ve çalışma şartları ön-görölmüş bulunmaktadır.

Derhal diyelim ki çeşitli tarihlerde değiştirilen bu Yönetmeliğin be-lirli bir kanuna ilişkin bulunmadığı konusunda hemen hemen birlik var-dır (4).

Bununla birlikte Bütçe Kanunu, uygulamada, çokluk «**teknik per-sonel**» şeklinde adlandırılan bu kişilere karşı, bunlara yapılan giderler-den doğan açık zorunlulukla, ilgisiz kalmamıştır. Gerçekten «**1969 yılı Büt-çe Kanunu**»'nun (RG., T/3 mart 1969, S/13138) «**CARİ HARCAMALAR**» kısmında teknik personele ödenecek istihkakların 12.270-12.279 ncu maddelerden ödeneceği ve bunlar hakkında 6772 sayılı Kanunun uygu-lanmayacağı; «**YATIRIM HARCAMALARI**» kısmında ise, bu personel için Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenecek prim ve kesenek karşılıklarının «**Teknik Personel Ücretleri**» maddelerinden karşılanacağı belirtilmiştir.

Şu duruma göre teknik personelin Sosyal Sigortalar Kanunu anla-mında «**sigortalı**» oldukları Bütçe Kanununda tescil edilmiştir. Uygula-mada teknik personel ücretlerinden gerekli primlerin kesilmekte bulun-

(3) 6235 sayılı Kanun için bkz.: RG., T/4 Şubat 1954, Sa/8625,

(4) Bkz.: Esener, Turhan: 4/10195 sayılı Kararnameye Bağlı Yönetmelik ve Bu yönetmeliğe Göre Çalıştırılanların Hukukî Durumu Hakkındaki Seminer, 5/Nisan/1969, Türkiye Karayolları İşçileri Sendikası Yayınlarından (Kısaca: Se-miner), Sh: 11; Reisoglu, Safa, Seminer, Sh: 23; Güneş, Turan: Seminer, Sh: 45/46; Özyörük, Mukbil: 4/10195 sayılı Kararnameye göre Çalıştırılanların Du-rumu Hakkında Hukukî Mütalâa, Ankara, 1969 (Kısaca: Hukukî Mütalâa), Sh: 23. Aksi Görüş: Köksal, Sait: Seminer, sh: 5. Köksal'a göre Bütçe Kanununun (R) formülüne konulan kayıt, bir anlamda bazı idareler yönünden sözü edilen yönetmeliğin yasal dayanağını teşkil etmektedir. Bu yön ilerde ele alınacaktır.

duğu da bilinmektedir. Esasen Yönetmeliğin 13 'ncü maddesine sonradan eklenen fıkradan da bu yön açık surette anlaşılmaktadır (5).

II. KONUNUN ÖNEMİ

Anılan teknik personller, bugün işçi kuruluşu şeklinde örgütlenmişlerdir. Fakat 274 sayılı Sendikalar Kanununa göre sendikaya üye ve yönetici olmakla sendika kurmak, «işçi» niteliğini kazanmakla mümkündür (m. 2 ve 11). Bu bakımdan, eğer teknik personeller işçi değilse, bu haklardan yararlanmaları söz konusu olamayacak demektir. Öbür yandan, işçi olmayan bir kimsenin 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu çevresinde yapılmış bir toplu iş sözleşmesinden (m. 1 vd.) (6) ve bu kanunun öngördüğü grev hakkından (m. 17 vd) yararlanması imkânı yoktur. Nihayet diğer iş kanunlarının bahsettiği haklara sahip ve borçlara maruz kalmak için de işçi sayılmanın yasal bir gerek bulunduğu söz götürmez.

Şu duruma göre teknik personellerin işçi değilken, işçi sayılmaları; tersine, işçi oldukları halde işçi sayılmamaları, anılan kanunlarla kamu hukuku esaslarına ve giderek Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 46 ve 47' nci maddelerine aykırı olacaktır. Bu yönden, bu kimselerin hukukî durumlarının belirlenmesi; salt bir bilimsel merak ve araştırma konusu olmaktan çok, kanunların gereğini yerine getirme ve Anayasaya saygı çevresinde büyük bir âmelî önem taşımaktadır. Şüphesiz konunun önemi sadece maddî hukukla sınırlı değildir; konu, şekli hukukla ilgili olmak üzere, görev, daha teknik bir deyimle, yargı kolu (=Yargı yolu) yönünden de önemlidir. Gerçekten teknik personelin örneğin «memur» sayılması, bunların idare aleyhine çalışma haklarına ilişkin olarak açtıkları dâvaların idari yargı yerinde çözümlenmesi sonucunu doğuracaktır.

Bu nedenle, konuya eğilmekte, açık yarar vardır.

III. TEKNİK PERSONELLER «İŞÇİ» Mİ YOKSA «MEMUR» MU ?

A — Genel Olarak

Burada' «Teknik personeller, işçi mi, yoksa memurmu ?» sorusu, hiç şüphesiz, geliş güzel sorulmamıştır. Zira, mesele, çokluk «işçi - memur»

(5) Bu ek fıkra ile konulan hüküm şudur : «Hastalık sırasında İşçi Sigortaları Kurumunca bir tazminat ödendiği takdirde bu miktar istihkakından indirilir».

(6) Bu kişilerin memur sayılmaları durumunda Bk. m. 315/316 çevresinde genel sözleşme de yapamayacakları belirgindir.

ayırımı çevresinde ele alınmakta ve bir sonuca varılmaktadır. Bu yargı, hiç değilse, Yargıtay ve Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlarında yansıyan düşünce ve bu yöne ilişkin tartışmalara hâkim eğilim bakımından doğrudur. Fakat meselenin bu şekilde ortaya konması, mantikî bir zorunluluk olarak «çalıştırılanlar»'ın bölünlenmesinde işçi ve memur dışında bir üçüncü sınıfın varlığı düşüncesini de red edecektir (7).

O halde, şu soru mukadderdir: Acaba yürürlükteki hukuk düzenimizde, işçi ve memur sınıfları dışında «Çalışanlar = çalıştırılanlar» kavramına dahil, fakat bunlardan ayrı ve bağımsız bir «müstahdem» ler sınıfından söz etmenin imkânı var mıdır. Kuşku yok ki bu konuda çözümlenmesi gerekli ilk sorun, bu olmalıdır. (8). Zira, eğer böyle bir üçüncü kategori mevcutsa, «teknik personel»'in bu kategori içine girip girmeyeceğinin de araştırılması gerekli olacaktır. Bir başka anlatımla, bu durumda, üçlü bir ayırimdan hareket zorunluğu kendisini duyuracaktır.

Bu esas, pek tâbi'i olarak, benzer bütün durumlar için de söz konusudur.

Başlagıçta mevzuatımızda ayrı bir «müstahdem» sınıfının öngörül-müş olduğu yönü şüphesizdir. Ne var ki yeni Anayasamız ve onun ardından da yeni İş Kanunumuz, çalıştırılanları sadece işçiler ve memurlardan ibaret saymış; ayrıca, «müstahdem» sınıfına yer vermemiştir. Anayasa ve İş Kanununa ait yasama belgeleriyle de bu yön kanıtlanmaktadır.

Gerçekten yeni İş Kanunu, «fikir işçisi -beden işçisi» ayırımı kaldır-mış ve işçi kavramını, «müstahdem» leri de kapsayacak şekilde genişletmiştir. Örneğin, yeni İş Kanununda, hükümlerini daha da geliştirerek bünyesine aldığı 7467 sayılı Yıllık Ücretli İzin Kanununda olduğu üzere»

(7) Gerçekten «İşçi-memur» ayırımı, aslında çalıştırılanların işçi ve memurlardan ibaret bulunduğu düşüncesine dayanır. Bir yanda işçiler, öbür yanda memurlar.

(8) Elbette iş hukuku açısından önemli olan, işçi kavramının tayinidir, yoksa, bu konuda başvuru ayırımlar, doğrudan doğruya amaç teşkil etmez. İş Hukuku anlamında önceki ayırıcı unsur çizgisini bulmak içindir ki memur ve müstahdem kavramları üzerinde durulmaktadır.

4/10195 sayılı kararnameye göre çalıştırılıp çalıştırılmadığı yönünde toplanmaktadır. Mahkemece, gerek bu yönden, gerekse genel olarak davalının bağlı bulunduğ u statü yönünden gereğince araştırma ve inceleme yapılmamıştır. Bütün bu hususlar araştırılmak, taraflar arasındaki iş ilişkisi şayet iş sözleşmesine dayanmakta ve davalının sonradan yürürlüğe giren 931 sayılı İş Kanununun 1 inci maddesi tanımını çevresinde işçi bulunduğu anlaşılmaktaysa, göreve ilişkin hükümlerin önceyi etkileyecek şekilde uygulanacakları gözönünde tutulup görev ciheti tartışılmak; yok, eğer böyle bir durum söz konusu değilse, bu takdirde dâvacı sebepsiz ödeme iddiasını anılan kararnameye dayattığına göre, bu bakımdan hasıl olacak sonuca göre bir karar verilmek zorunludur (...)» (18).

2) İctihadın teknik personeli memur saymaya yöneldiği dönem

İhtimal içtihadın başlangıçta teknik personeli rahatlıkla işçi saymasında, hukukî kanıtlar ve bu kanıtlara ilişkin düşünceler kadar, uyumsuzlukların çokluk ferdi plânda kalmasının ve etki alanının geniş bulunmamasının da rolü olmuştur. Gerçi, bu dönemin sonuna doğru Anayasa ve ardından 274 ve 275 sayılı yasaların getirdiği hükümlerle yeni iş düzeni kurulmuş idi. Fakat ne var ki bu düzenin oturması ve sağladığı haklarla yüklediği borçların belirgin bir hal alması için gerekli zaman henüz geçmemişti. Öyle sanılır ki bu yeni düzen sayesinde teknik personellerin sendika içinde örgütlenmeleri ile toplu iş sözleşmesi ve grev haklarını kullanmalarından sonra idarede huzursuzluk başlamış ;bu huzursuzluk sosyal, ekonomik ve hukukî yaşantımızda yarattığı yankılarla birlikte içtihadı etkilemiştir.

Bu konuda ilk işaret, Uyuşmazlık mahkemesinden gelmiştir. Bu yüksek Mahkemenin çoğunlukla verdiği karara göre teknik personel, 4/10195 sayılı Kararname ile yürürlüğe konulan ve tek taraflı düzenleyici hükümler meydana getiren bir yönetmeliğe bağlı olarak çalışmakta ve idare ile aralarında ayrıca bir iş akdi bulunmamaktadır. Bu bakımdan **uyuşmazlığın çözüm yeri, idarî yargıdır (19).**

(18) Yarg. 9, HD 18/3/1969 T., 2825 E. 2775 K. - (Çemberci, İş Mahkemeleri, Sh.: 129, Dipn. 10).

(19) Uyg. Mah. Kr., 23/12/1967 T., 7 E. 390 K, Dâvada dâvacı bulunan teknik personel, kendilerine verilmesi gerekli bulduğu ikramiye miktarının tesbitini istemiştir. Karara muhalif kalan Başkan Recai Seçkin ile üye Mesut Akan'ın karşı oy yazısı şöyledir: «Dâvaya temel olan (Yevmiyeli Teknik personele ait Yönetmelik) hükümlerince çalışanlarla çalışan arasındaki hukuki ilişki bir özel hukuk sözleşmesidir. Davalı Genel Müdürlük ise 440 sayılı Yasa gereğince, kural olarak, özel hukuk hükümlerine bağlı bir iktisadî devlet teşekkülüdür. Bu nedenle çoğunluk kararına karşıyız».

menin doğuracağı sorunlardan hukuksal tanzimi gerektirenler üzerinde önceden çalışmalar yapılması zorunlu olmaktadır. Bu nevi çalışmaların grup çalışması niteliğinde olması ve bünyesinde hukuk felsefeci ve tatbikatçıları, sosyologu, psikologu ve diğer yardımcı uzmanları toplaması gerekmektedir. Bu ön çalışmalar olmadığında yabancı memleket normatif tanziminin adaptasyonu cihetine gidilecek ve bazı ana kanunlarımızda görüldüğü üzere, tadillerle, kanunun harmonisi ve prensipleri ihlâl edilecektir.

İşte, memleketimiz gerçekleri yönünden dinamik hukukumuz, hukuk nazariyelerinin rehberlik ve aydınlatma fonksiyonuna yoğun bir ihtiyaç duymaktadır. Jeremy Bentham'ın ifade ettiği gibi, «nefes aldığımız unsurlardaki prensipleri bilmek mühim ve faydalı ise de, emniyet içerisinde nefes aldığımız kanunlardaki prensipleri anlamak ve bu kanunların terâkkisine çalışmakta en az birinci kadar önemli ve faydalıdır» (3).

Hukuk felsesinin fonksiyonel bir anlama sahip olabilmesi için dogmatik mahmurluktan kurtulup, dünyamızın katı gerçekleriyle temas kurması gerekmektedir.

Her şeyin görüşe bağıntılı olduğu ve onunla değiştiği kabul edilirse, görüş açısı, seçilen perspektif, zarurî olarak sorumlu bir yargıya varılmakta en etkili bir faktör rolünü ifa etmektedir. Bu vetire karşısında bizde mevcut görüşler arasından **en iyi, en güzel ve en akla yatan ve en çok aydınlanmış** görüşü seçmek hususunda yoğun bir çaba sarfetmeliyiz. Binnetice, hukuk felsefesinin ana fonksiyonunda, farklı görüşleri karşılaştırmak, sosyal ve kişisel neticelerini incelemek ve zeki hâkimin değerlendirebileceği ve adil hâkiminde kabullenebileceği görüşü belirtmek olacaktır.

II. IMPERIAL VEYA RESMÎ GÖRÜŞ.

Tüm modern hukuk sistemlerinin cemiyet sorunlarını incelerken, genellikle, takip ettikleri karakteristik yöntem «imperial veya resmî görüştür.» Bu şekilde tanımlamanın nedeni ise, görüşün, idare edenlerin hâkim menfaatleri tarafından tayin edilmesidir. Buna benzer görüş tarzına hukuk felsefesi tarihinin tümünde rastlanılmaktadır. Resmî görüş, imparatorluk, krallık, aristokrasi ve oligarşik cumhuriyetin incelenmesi

3. Bentham. *A Fragment on Government*, 1891 s. 94

340 x 360

KANUNİ ŞARTLARA UYMAKSIZIN EVLENME KAĞIDI
VEREN EVLENME MEMURUNUN GÖREVİNİ İHMALİ
VE KÖTÜYE KULLANMASI

Yazan : Ali BAYKAL
(İhsaniye C. Savcısı)

Plân :

Giriş,

I — Evlenme memuru,

II — Evlenmenin muteberlik şartı,

III — Kovuşturma usulü,

IV — T.C.K. nun 237/2. maddesinin unsurları :

a — Kanunî unsur,

b — Maddî unsur,

aa — İlân,

bb — Tarafların huzuru,

cc — Kanunî mümessilin rızası,

dd — Müddetler,

V — Evlenme memurunun görevini ihmal ve kötüye kullanması ile ilgili uygulamalar ve bir hukuki boşluk,

Bibliyografya :

1 — Hakkı Yaşar, Ceza Kanunu uygulamasında memur kavramı ve memuriyet görevini ihmal ve kötüye kullanma suçlarının tahlili, Adalet Dergisi 1966 Sayı 11 - 12.

2 — Prof. Faruk Erem, Yasak Evlenmeler, Devlet İdaresi ve Amme Nizamı Aleyhine Cürümler, 1959 Ankara Sayfa 38.

3 — Sabri Erdem, Yerli - Yabancı İlmî ve Kazaî İçtihatlarla Aile Hukuku (evlenme - boşanma - nafaka) 1966, İstanbul

4 — M. Zerrin Akgün, Evlilik Hukuku, 1946, İstanbul.

5 — Nejat Özütürk, Türk Ceza Kanunu Şerhi ve Tatbikatı, 1966.

6 — M. Muhtar Çağlayan, Enson Tadilleriyle Birlikte Gerekçeli, Notlu ve İçtihatlı Türk Ceza Kanunu cilt 1. 1962, Ankara.

7 — Adalet, Resmî Kararlar ve Baro Dergileri.

858

MESLEKİ YAZILAR

TAPULAMA KANUNUNDA KESİN HÜKÜM DURUMU VE BUNUN GENEL KURALA UYGUNLUK DERECESİ NEDİR ?

Yazan : Lütfü Fikri SONER
(Serik Hukuk Hâkimi)

Plân :

- 1 — Giriş,
- 2 — Kesin Hükümün taraflardan başkalarına tesiri.
 - a — Kanunda saklı tutulan haller.
 - b — İnşai kararlar.
 - c — Taraflar hükmünde olan kişiler.
- 3 — Hukuk dâvalarında delillerin hazırlanması.
- 4 — Tapulama Kanununda delillerin hazırlanması bakımından benimsenen esaslar.
- 5 — Tapulama Mahkemelerinde verilebilecek kararlar :
 - a — Genel olarak.
 - b — Özel haller.
- 6 — Tapulama Kanununda kesin hüküm anlayışı.
- 7 — Geçici 3 üncü Maddenin taşıdığı anlam.
- 8 — Tapulama Kanunundaki kesin hüküm anlayışının genel kurala uygunluk derecesi.
- 9 — Sonuç.

Bibliyografya :

- 1 — Ord. Prof. Dr. BELGESAY Mustafa Reşit - Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi - 1939.
- 2 — Prof. Dr. ANSAY Sabri Şakir - Hukuk Yargılama Usûlleri - 1957.
- 3 — Prof. Dr. KURU Baki - Hukuk Muhakemeleri Usulü - 1968.
- 4 — GÜRSEL Mustafa ve DÖNMEZ İrfan - 509 sayılı Tapulama Kanunu Tatabikati ve ilgili mevzu'at - 1965.
- 5 — ALGAN Reşit ve TÜRKAY Yaşar - 766 Sayılı Tapulama Kanunu ve uygulaması - 1966.
- 6 — HAKSUN Necati - Yeni Tapulama Kanunu ve uyumsuzlukların çözüm yolları - 1967.
- 7 — ÇENBERCİ Mustafa - Hukukda kesin hüküm ve kesin hükme ilişkin içtihatlar - Adalet Dergisi, Eylül - Aralık/1964.
- 8 — ÇENBERCİ Mustafa - Adli İsbat ve Tapulama Kanunu - Adalet Dergisi, Ekim/1966.

1 — Giriş :

Kanun koyucu, zamanın akışına ve sosyal yaşantıya uygun olarak hareket etmek durumundadır. Bu nedenlerledirki, topluluğun varoluşu ne kadar eski olursa olsun, Devletin diğer organlar gibi kanunları yapan organında görevleri devamlılık gösterir. Söz konusu görev, ya mevcut kanunları güdülen amaçlara göre kısmen değiştirmek veya öncesi olmayan yeni kanunlar yapmak, yahutta eskisinden faydalanarak benimsenen yeni anlayışlarla yeniden kanunlar meydana getirmek şekillerinde olabilir .

Bugün yapılan bir kanunun, kendisinde beklenen faydayı sağlaması mümkündür. Sonradan görülecek aksilikler, kanundaki boşlukları ortaya koyabilir. Ulaşılmak istenen amaca, mevcut kanunda kabul edilen esaslarla varılamıyacağını uygulamalar gösterebilir. İşte bu takdirde kanun koyucunun durumu yeniden gözden geçirmesi gerekecektir. Onun içindirki 5602 sayılı eski Tapulama Kanunu ile onda yapılan değişiklikler, ortaya çıkan mahkeme kararları, eski kanuna yöneltilen tenkitler gözönünde tutularak halen yürürlükte olan 766 sayılı Kanun kabul edilmiştir. (1). Sözü edilen kanunda güdülen gâye, taşınmaz mallarda mülkiyet durumunu tesbit eden Medenî Kanundaki esaslardan ayrılmayı zorunlu kılmıştır. Genel prensiplerden makûl ölçüler içinde ayrılmanın sebebi, şüphesiz ki kaynağı ihtiyaç ve zaruret olan sosyal ve hukukî vakialardır (2).

2 — Kesin hükmün taraflardan başkalarına tesiri.

Kesin hüküm, esas olarak, ancak tarafları bağlar. Yani tesiri nisbidir. Hukuk Yargıtay Usulü Kanununun 237 nci maddesindeki şartlar varsa, taraflar aynı iddiayı tekrar ileri süremezler. Fakat bazı hallerde kesin hükmün başka şahıslara da tesir edebileceği kabul olunmaktadır. Bunlara kısaca değilelim.

a — Kanunda saklı tutulan haller.

Kanunlarda bazen kesin hükmün üçüncü şahısları da bağliayacağı esasî benimsenmiş bulunmaktadır. Medenî Kanunun 31 nci maddesine göre gaiplik kararı ancak hakları ölüme bağli kimselerin talebi üzerine

1 — GÜRSEL Mustafa ve DÖNMEZ İrfan — 509 sayılı Tapulama Kanunu Tatbikatı ve ilgili mevzuat. 1965 — Gerekçe — Sh. 187.

2 — GÜRSEL Mustafa ve DÖNMEZ İrfan — age. Gerekçe (vetodan sonra rapor) sh. 247.

43 865

verilebilir. Aynı kanunun 529 ncu maddesinde bir tarafın talebi üzerine verilecek gaiplik kararının diğer ilgililer hakkında da tesirini göstereceği belirtilmektedir. Keza sözü edilen kanunun 293 ncü maddesine göre, bir kimse bir çocuğu kendisinin olmak üzere tanımış ise, o kimsenin baba veya büyük baba olmadığı veya tanımanın çocuk hakkında zararlı olduğu iddiası ile itiraz hakkı yalnız ana veya çocuğa, çocuk ölmüş ise fûruuna aittir. Kanun başka bir kimseye tanımaya itiraz yetkisi vermediğinden mesela babanın diğer varisleri buna itiraz edemezler. Kanunî hasım karşısında tanıma hakkında mahkemeden verilmiş olan karar onlara da tesir edecektir. (3).

b — İnşai kararlar.

İnşai hükümler, inşai dâvalar sonucunda elde edilen ve yeni bir hukukî durum yaratan kararlardır (4). Bir hak tebdil ve ihdasına matuf düvalara inşai dâvalar denir (5). Bu hükümler, taraf olan ve olmıyan herkese karşı ileri sürülebidir. Bu vâsı taşıyan ayrılma, boşanma, velâyetin iskâtı, hacir kararları herkes hakkında hukukî netice meydana getirirler. İflâs kararları üçüncü şahıslarında bağlar. Konkordatoyu onaylayan veya reddeden mahkeme kararı herkese karşı kesin hüküm teşkil eder.

Profesör Baki Kuru, İnşai kararların maddi manada kesin hükümden dolayı değil, bilakis inşai tesir kuvvetinden istifade ettikleri için değiştirilemeyecekleri ve ilgili işler hakkında yeniden dâva açılmıyacağı, inşai tesir ile maddi anlamda kesin hükmün ise bir birinden ayrı olduğu görüşündedirler (6). Yüksek Yargıtayımızın, bir kararında (..... ancak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 237 nci maddesindeki taraf birliği şartı gerçekleşmemiş olsa dahi, yenilik doğuran hükümler konusunda yeniden dâva açılmaz. Bu çeşit hükümler herkesi bağlar. Bu yön, yenilik doğurma etkisinin bir sonucudur.....) demek suretiyle aynı görüşü benimsemiş bulunmaktadır (7).

c — Taraf hükmünde olan kişiler.

3 — Ord. Prf. Dr. BELGESAY Mustafa Reşit — Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu şerhi — 1939. cilt 2 — Sh. 50.

4 — ÇENBERCİ Mustafa — Hukukda kesin hüküm, ve kesin hükme ilişkin içtihatlar. Adalet Dergisi — Eylül — Aralık/1964 Sh. 1132.

5 — Prof. Dr. ANSAY Sabri Şakir — Hukuk Yargılama Usulleri — 1957. Sh. 196.

6 — Prof. Dr. KURU Baki — Hukuk Muhakemeleri Usulü — 1968 — Sh. 625.

7 — Yarg. H. G. K. nun 9/11/1966 gün E. 2/60 — K. 283 sayılı kararı.

Yargılama Usulü Kanununun 409 ncu maddesi uygulanarak dâva düşürülmez. Altı aylık süre geçtiğinden bahisle dosya muameleden kaldırılmaz. Hâkim, doğrudan doğruya gerekli soruşturmayı yaparak işi karara bağlar (17).

Hukuk Yargılama Usulü Kanununa göre feragat, kabul ve sulh kesin bir hükmün bütün hukukî neticelerini hasıl etmektedir. Fakat bu genel kuralın Tapulama Kanununun 54 ncü maddesindeki hüküm karşısında aynen tapulama mahkemelerinde uygulanması imkansızdır. Hâkim, ancak itirazdan feragat eden, dâvayı kabul eyliyen veya dâvadan sulh olan taraflardan başka hak sahibi bulunmadığına kanaat getirdiği takdirde verilecek karara bunları esas alabilir. Aksi halde feragat, kabul, veya sulh nedenleri ile anlaşmazlık giderilmiş sayılamaz.

6 — Tapulama Kanununda kesin hüküm anlayışı.

Hukuk Yargılama Usulü Kanununun 237 nci maddesine göre taraf, müddeabih ve sebep birliği bulunduğu takdirde tapulama hâkimi de kesin hüküm nedeni ile itirazı reddedecektir. Tapulama Mahkemelerinden verilmiş olan hükümler nasıl genel mahkemelerde kesin hüküm teşkil ediyorsa, genel mahkemelerin aynı konudaki hükümleride tapulama mahkemelerini bağliyacaktı (18). Yine genel kurala uygun olarak satıştan önce taşınmaz için verilen hükümdeki kesinlik satın alanada tesir edecektir. (19). Ayrıca muris hakkındaki kesin hüküm, mirasçı için de aynı sonucu doğuracaktır (20). Bu hususlarda Tapulama Kanununun Hukuk Yargılama Usulü Kanunundaki genel ilkeye bağlı kaldığı anlaşılmaktadır.

Hâkim doğru sicil tesis edebilmesini sağlamak için Topulama Kanununda delilleri doğrudan doğruya araştırma yetkisi tanımıştır. Bu husus hukuk dâvalarında delillerin taraflarca hazırlanacağı ilkesinin kanunda saklı tutulduğu bir haldir (21). Bu yetkiye sahip olan hâkim, taşınmaz üzerinde taraflardan başka üçüncü şahısların hak sahibi olduklarını tesbit ederse, Hukuk Yargılama Usulü Kanununun talepten fazlaya veya talepten başka bir şeye hükmedilemeyeceği kuralından ayrılacaktır. Dâvacı veya dâvalı sıfatını taşımayan kimse lehine de karar verebilecektir.

17 — 766 Sayılı Tapulama Kanunu — Madde : 63/1.

18 — Yarg. 7 nci H. D. nin 9/5/1955 gün E. 5304 — K. 5246 sayılı kararı.

19 — Yarg.1 inci H D. nin 28/12/1950 gün E. 3440 — K. 5030 sayılı kararı.

20 — Yarg. 3 üncü H. D. nin 14/10/1954 gün E. 5639 — K. 7724 sayılı kararı ayrıca 2 nci H. D. nin 23/6/1961 gün E. 770 — K. 4138 sayılı kararı.

21 — 766 sayılı Tapulama Kanunu — Madde : 54.

1965 günlü 4-1-10 sayılı yazılarında (geçici 3 ncü maddenin 20 dönümden fazla olupta vergi kaydı ibraz edilememesi sebebiyle 6335 sayılı yasa uyarınca Hazine adına tesbit ve tescil edilmiş taşınmazların zilyedleri adına tashih edilmesini hükme bağlamıştır.) denirken 6/5/1965 günlü 4-3-2-3/2332 sayılı diğer bir yazılarında (özel kanunlara göre miktar üzerinden verilipte yürürlükten kalkan 5602 sayılı Kanun uyarınca, miktar fazlası olarak Hazine adına tesbit ve tescil edilerek tapuya devir edilmiş taşınmazların üzerinde komisyon olarak herhangi bir işlem yapılması mümkün değildir), denilmeside aynı anlayışın bir tekrarıdır (25).

Tatbikatçı yazarlardan geçici 3 üncü maddenin anlamının genişletilerek 5602 sayılı Kanun gereğince, tapu fazlası olarak kesilip Hazine adına tescil edilen taşınmazlar hakkında dahi uygulanmasının genel prensiplerine, hakkaniyete uygun düşeceği görüşünde olanlar vardır (26). Bizce bu görüş isabetli olmasa gerektir. Zira kanunlar önce lâfzı ile, sonrada ruhu ile temas ettiği hadiselerle uygulanır. Madde uygulanacak haller bakımından açık bir şekilde kaleme alınmıştır. Gerekçeden de durum daha çok açıklık kazanmıştır. Yalnız Tapulama Kanununun 42 nci maddesinde, Hazinece özel kanunların hükümlerine göre miktar üzerinden satılan, tevfiz veya tahsis edilen veya parasız dağıtılan arazide çıkan fazlalıkların, satış tevfiz, tahsis veya dağıtma tarihinden başlayarak on yıl geçmiş ise miktarına bakılmaksızın kayıt sahibi adına tesbitin yapılacağı, 97 nci maddeye göre bu maddenin genel mahkemelerde de uygulanacağı kabul edilmektedir. 5602 sayılı Kanun yürürlükte iken buna imkân yoktur. Onun için daha önce tapulama gören taşınmazların sahipleri aynen vergi kaydı ibraz edilememesi halinde olduğu gibi; zarara uğramışlardır. Bu bakımdan geçici 3 ncü maddenin kabulündeki zorunluk burada da kendini göstermektedir. Biz bu nedenlerle 766 sayılı Tapulama Kanunundan önce miktar fazlası oldukları için Hazine adına ifrazen tescil edilen yerler hakkında geçici 3 ncü maddenin uygulanmasına imkân bulunmadığına işaret ederken, yaratılan bu farklılığın pek isabetli olmadığını da belirtmek isteriz. Ayrıca taşınmazın kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Hazinenin mülkiyetinden çıkmış olması veya bir kamu hizmetine tahsis edilmesi halinde ilgili şahsa dâva hakkı tanınmamış bulunması, hiç değilse 4753 sayılı

25 — ALGAN Reşit ve TÜRKAY Yaşar — Tapulama Kanunu ve Uygulaması — 1969 — Sh. 465.

26 — HAKSUN Necati — Yeni Tapulama Kanunu ve Uyuşmazlıkların çözüm yolları — 1967 — Sh. 266.

Kanunun 9 uncu maddesindeki gibi elkoyma tarihindeki bedelini tazminat olarak istemek imkânı verilmemesi isabetli olmamıştır.

8 — Tapulama Kanunundaki kesin hüküm anlayışının genel kurala uygunluk derecesi.

Daha önce belirtildiği üzere Tapulama Kanunu kesin hüküm bakımından genel kuruldan farklı bir anlayış getirmiştir. Bu da kanunda güdülen amacın ve doğrudan doğruya araştırma ilkesinin bir sonucudur. Tapulama hâkimi, gerçek hak sahibini arayıp bulmak durumundadır. Tapu sicili, gerçek malikler adına düzenlenecektir. Tarafların mücerret beyanları, feragat, kabul, sulh şeklinde de olsa hâkimi bağlamıyacaktır. Ancak bunların gerçeği aydınlattığı, icabında doğrudan doğruya yapılacak incelemelerle de sabit olduğu takdirde kıymet taşıyacaktır. Doğrudan doğruya araştırma ilkesinin kabulünden dolayı tapulama mahkemelerinde genel hukuk mahkemelerindeki aksine talepten fazlaya, talepten başka bir şeye de karar verilebilecektir. Ögleki 55 nci maddede davacı veya davlı sıhatini taşımayan üçüncü şahıs lehine de karar verilebileceği belirtilmiştir. Hukuk Yargılama Usulü Kanununun 57 nci maddesindeki genel mahkemelerde davaya katılan lehinde veya aleyhine karar verilemeyeceği sadece taraflar hakkında karar verilebileceği hükmü hatırlanırsa Tapulama Kanununun 55 nci maddesinin taşıdığı anlam daha iyi aydınlanır sanırız. Bu madde ile kesin hüküm bakımından genel kuralın aksine taraf ayniyeti şartı adeta kaldırılmaktadır. Üçüncü şahıs lehine verilecek hüküm tarafları da bağlayacaktır.

Geçici 3 ncü madde ise kesin hüküm durumunu bazı hallerde tamamen ortadan kaldırmaktadır. Aslında maddi anlamda kesin hüküm olan üstü bir yol olan yargılamanın iadesi suretiyle ortadan kaldırılabilir. Ancak, kanun koyucu bazen yeni çıkan bir kanunun daha önceki olaylara da uygulamasını uygun görmektedir. O takdirde yeni kanun hükümlerinin önceye de tesir edeceği kabul edilmektedir. İşte geçici 3 üncü madde bu düşüncelerle benimsenmiştir.

Bunlardan Tapulama Kanununda kesin hüküm bakımından kabul edilen esasların bir takım yenilikler getirdiği, ancak genel kuraldan ayrılanın bir zaruret olduğu anlaşılmaktadır.

9 — Sonuç :

Tapulama Kanununun kesin hüküm bakımından getirdiği yenilikleri güdülen gaye ve delillerin doğrudan doğruya araştırılması esasının kabul

ANONİM ORTAKLIĞIN KURULUŞTAN SONRA MALVARLIĞI DEĞERLERİNİ DEVİR ALMASI.

Yazarı : Dr. Hüseyin ÜLGEN, Sermet Matbaası, 1969 İstanbul, 113 Sayfa, Fiyatı 40 lira.

«Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları»

Eserde; iki özellik bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, bugüne kadar üzerinde pek durulmayan bu kurumun son zamanlarda büyük önem kazanmağa başlaması, ikincisi, kuruluştan sonra devir alma ile ilgili bilimsel araştırma ve mahkeme kararlarının az olmasıdır. Bu nedenler, bilimsel araştırmanın güçlüğüne kat kat artırmaktadır.

İçindekiler :

Birinci Ayırım : Mevsuf Kuruluş Hükümleri Açısından Kanuna Karşı Hileyi Önleme.

İkinci Ayırım : TK. 311 Hükümünün Dayandığı İlkeler ve Doğurduğu Sonuçlar.

Üçüncü Ayırım : TK. 311 Hükümünün Malvarlığı Değerlerinin Devralınmasına İlişkin Uygulama Şartları.

Dördüncü Ayırım : Kuruluştan sonra Yapılan Devir Alma Sözleşmelerinin Şekli ve Hüküm İfade Etme Şartları.

Sonuç :

*
**

KOOPERATİFLER KANUNU TASARISI ÜZERİNE DÜŞÜNCELER.

Yazarı : Dr. Ünal TEKİNALP, Sevinç Matbaası, 1969 Ankara, 53 Sayfa, Fiyatı 15 Lira.

Eserde; «Kooperatifler Kanunu Tasarısı» ana kurumları ve hükümleri yönünden incelenmiştir. Tasarının sorunları bugün artık kanunun sorunlarıdır.

Yeni Kanunun, uygulamada, karışıklık, uygunsuzluk ve güçlüklerin nedenini teşkil etmesi mümkündür. Gelişime yardımcı ve hız kazandırıcı bir rol oynayacağı da muhakkaktır. Zira, olumlu yenilikler de getirmektedir.

Bu el kitabında; ancak, bankacıların ihtiyaçları gözönünde tutularak, bazı müesseseler daha ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Ayrıca kitapta; Ticaret Hukukunun esasları, tacir olmanın sonuçları ve ticarî iş niteliğini taşıyan önemli akitler incelenmiştir.

İçindekiler :

1. Ticaret Hukukunun Esasları.
2. Tacir Olmanın Sonuçları İle İlgili Bazı Müesseseler.
3. Ticarî Borçlara İlişkin Hükümler.

TURK İMAR HUKUKU. (İkinci Baskı)

Yazarı : Sadık ARTUKMAÇ, Ayyıldız Matbaası, 1969 Ankara, 480 Sayfa, Fiyatı 40 Lira.

İmar Hukuku ; köy ve belediyelerin, muayyen plân ve programlar dâhilinde imar ve inkişafın mâtuf prensipleri ihtiva eden objektif hukuk kaideleridir.»

Bizde imar hukuku, birhayli yenidir. Daha ziyade belediyelerimizin imar ve inkişafına müteallik hükümler tesis edilmiştir.

Kitapta ; imar hukukunun bütün safhaları ve köy imar problemi incelenmiş ve belediyelere ait hükümlere geniş yer verilmiştir.

Tetkikler, mahkeme içtihatlarına ve doktrine dayanmıştır. Ayrıca, Devlet Şûrası, Temyiz ve Uyuşmazlık Mahkemelerinin emsâl içtihatları ilgili bahislere alınmış ve gerekli fihristler de ilâve edilmiştir.

İçindekiler :

Giriş

Kısım 1. Tarihçe

Kısım 2. Ruhsat ve İnşaat İşleri.

Kısım 3. Şehircilik, Kadastro, Harita ve İmar Plânları.

503

Kullanılması ve İhmâli.	677
GOZUBUYUK Dr. Abdullah Pulat : Kamu Görevlisine Şiddet ve Mukavemet Suçları.	757
GUNER Şefik : Suç ve Suçluluğu Giderici Etken Olarak Eğitsel Davranışların Önemi.	503
GUNER Şefik : Yurdumuzda İşlenen Suçların Niteliği - Eğitsel Davranışların İşlenen Suçlar Üzerindeki Etki Oranı.	576
KIRAY MUSTAFA : Çocuk Mahkemelerinin Doğuşu ve Kronolojik Tekâmülü.	356
KURU Prof. Dr. Baki : Ödeme Emrine İtirazın Muvakkaten Kaldırılması Müessesesinin Lüzumsuzluğu Hakkında Düşünceler.	614
OKTEMER Y. Semih : Kambyo Senetleri Hakkında Takip ve İlâmsız Haciz Yolu ile Takip Usulleri Arasındaki Farklar.	622
OZBEK Doç. Dr. Abdülkâdir : Türk Ceza Kanununun 46, 47 Maddeleri Açısından «Nöroz» İmpulsyonları ve Özellikle «Kleptomani» de Sorumluluk ve Sosyal Prognoz Üzerinde Düşünceler.	260
ÖZENLİ Soysal : Kanıtların Tapulama Kanunundaki Yeri ve İtiraz İle İtiraz Etmemiş Sayılma.	385
REZAKİ Sait : Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'de Çocuk Suçluluğu, Çocuk Mahkemeleri İle Çocuk İslâh Müesseseleri Üzerine Bir İnceleme.	206
REZAKİ Sait : 1136 Sayılı Yeni Avukatlık Kanununun Getirdiği Bazı Yeni Müesseseler Üzerinde Bir İnceleme.	443
REZAKİ Sait : Elektronik Beyin Hukuk Hizmetinde.	567
SELÇUK Sami : Fransa'da Açık Ceza İnfaz Kurumları.	224
SONER Lütfü Fikri : Terk Nedeni İle Boşanma Dâvası ve Bunda Kesin Hüküm Sorunu.	283
SURLU Mehmet Handan : Uygulamada Kamu Dâvalarına Katılma.	528

ŞEKERCIOĞLU Metin : Türk Ceza Kanununun 449. Maddesinde Yazılı «Kaynana» Sözcüğü ve Yargıtay'ın Bir Kararı Üzerine	524
ŞENGÜN Kemâl Oğuz : Kat Mülkiyetinde Gider Sorunları	82
ŞENGÜN Kemâl Oğuz : Bilirkişinin Sorumluluğu ve Sonuç- ları	456
TEPEBAŞILI Dr. İskender : Fransız Ceza İnfaz Sisteminde U- zun Hapse Mahkûm Suçluların Müşahade ve Sınıflandı- rılması	588
UNER Abdullah : Türk Ceza Kanundaki Aksaklıklar	122
YARSUVAT Ayşe : Türk Ceza Kanununun 282. Maddesi Üzerinde Bir İnceleme	95
YAŞAK Hakkı : Ceza Sistemleri ve Bu Konudaki Milletlerarası Çalışmalar	73
YAŞAR Hakkı : Yabancı Memlekette İşlenen Suçlar	136
YAŞAR Hakkı : Yabancı Memlekette İşlenen Suçlar ve Yabancı Mahkeme İlamları Muvacehesinde Uygulama	192
YAŞAR Hakkı : Yabancı Mahkeme Kararları Karşısında Adli Si- cil ve Tekerrür	428
YAŞAR Hakkı : Suçluların İadesi ve Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Sözleşmelerinde Yabancı Mahkeme Kararları İle İlgili Hükümler ve Yabancı Memleketlerden Adli Sicil Kayıtlarının Celbi	492
YÜCEL Dr. T. Mustafa : Cezaların İnfazında Yeni Bir İslâh Me- todu Grup Tartışması	26
YÜCEL Dr. T. Mustafa : İsveç'te Suçluların İslâhı Sistemi	63
YÜCEL Dr. T. Mustafa : Müddetsiz Hüküm Prensibi ve Cezaev- leri	129
YÜCEL Dr. T. Mustafa : Suçluların Tretmanı Konusundaki Stan- dart Minimum Kaidelerin Tatbiki	367
YÜCEL Dr. T. Mustafa : Suçluluğun Önlenmesi ve Suçluların İslâhında Gönüllü Hizmetler	438
YÜCEL Dr. T. Mustafa : İntihar ve Adam Öldürme	558

809

LA01384

1956 SA 94